

технічним тенденціям і досягненням, що характеризують сучасність. Проте музика, вписуючись в умови й виклики свого часу, як творча інтуїція, випереджає його. Тож на нас очікують нові відкриття творчого генія.

Ю. Лошков

V. I. КУРИСЬКО ТА МУЗИЧНА ОСВІТА В ХДАК НА ЗЛАМІ ЕПОХ

Yu. Loshkov

V. I. KURYSKO AND MUSICAL EDUCATION AT KSAC AT THE TURN OF THE EPOCHS

Роль особистості в еволюції культури є визначальною. Це зумовлено специфікою формування людини як члена суспільства, яке відбувається в певних культурних умовах. Поняття «особистість» характеризує людину як активного суб'єкта соціальних відношень. Тобто особистість, вихована на певних культурних нормах, репрезентує та інтегрує їх під час самореалізації в суспільстві. Яскравим прикладом самореалізації особистості в суспільстві є організаційна діяльність Віталія Івановича Куриська (24.08.1939–02.04.2013), який пов'язав своє життя з Академією культури майже на 50 років. В. Курисько був прийнятий на посаду викладача кафедри народних інструментів на той час Харківського державного бібліотечного інституту (надалі — ХДБІ) за направлення Міністерства культури УРСР наприкінці липня 1963 р., коли відбувалося становлення професійної підготовки фахівців для сфери художньої самодіяльності.

Специфіка радянської культурної політики, яку один із творців «росієзнавства» Г. Федотов назвав «демократизацією культури», зумовила активне поширення організованого аматорства, або художнього самодіяльного руху, що, у свою чергу, актуалізувало кадрову проблему. У зв'язку із цим, у середині ХХ ст. сформувався специфічний освітній напрям, спрямований на підготовку т. зв. культурно-освітніх працівників: від організаторів художньої самодіяльності до керівників різноманітних гуртків, зокрема музичних, що зумовило включення до освітніх програм фахово-спрямованих дисциплін.

На надання таких освітніх послуг була спрямована діяльність факультету культурно-освітньої роботи (надалі — КОР), створеного в ХДБІ в 1950 р., де в 1959 р. започатковано підготовку клубних працівників, зокрема організаторів і керівників самодіяльних музичних колективів. Провідні позиції цього факультету в освітній діяльності ХДБІ зумовили реорганізацію закладу в 1964 р. в Харківський державний інститут культури (надалі — ХДІК).

Професійне становлення В. Куриська значною мірою було пов'язано саме зі сферою культурно-освітньої діяльності. Ще під час здобуття музичної освіти (1956–1959 — Харківське музичне училище, 1959–1963 — Харківська державна консерваторія), молодий музикант з 1958 р. працював баяністом у клубі Харківського тракторного заводу, баяністом й актором Харківського обласного драматичного театру, а з 1961 р. — провідним солістом-аккомпаніатором Харківської обласної філармонії. Як баяніст, В. Курисько займався виконавством, гастролюючи з концертною бригадою харківських музично-театральних установ на теренах СРСР, забезпечував культурне дозвілля під час подорожей туристичних груп до Болгарії, Польщі (1958), Угорщини (1963).

У той же період був організатором художньої самодіяльності в Палаці культури Зміївської ДРЕС; у 1962 р. в селищі Комсомольський Зміївського району створив дитячу музичну школу при Харківському обласному відділенні музичного товариства України, став її першим директором і залишався на цій посаді протягом 13 років.

Така специфіка виконавської та організаційної діяльності В. Куриська відповідала спрямованості музичної освіти на факультеті КОР ХДІК та стала запорукою успішного кар'єрного зростання молодого фахівця: у 1967 р. він був переведений на посаду старшого викладача, протягом 1972–1973 рр. та 1981–1983 рр. виконував обов'язки завідувача кафедри народних інструментів, з 1974 р. став заступником декана факультету КОР. Здійснюючи педагогічну та організаційну діяльність, В. Курисько у той період активно займався виконавством: виїздив з туристичними групами до Чехословаччини (1964), Сирії та Лівану (1970), грав партію баяна в створеному на кафедрі народних інструментів у 1964 р. Є. Бортником педагогічному ансамблі. Не полишав також митець зв'язків з аматорською сферою, надаючи методичну й практичну допомогу художнім самодіяльним колективам Харківщини.

Якісне виконання В. Куриськом функціональних обов'язків на відповідальних посадах стало запорукою призначення митця деканом факультету КОР заочного відділення в 1986 р. В офіційних документах ХДІК у 1987 р. відзначалися позитивні зрушення в роботі факультету на чолі з новим керівником: того року державні іспити проводилися на базі Золочівського і Бабаївського районних будинків культури та Палацу культури Харківського підшипникового заводу, що сприяло популяризації інституту серед трудящих; декан брав безпосередню участь в організації та проведенні науково-практичної конференції за участі обласного управління культури та випускників ХДІК.

17 років (1986–2003) В. Курисько обіймав посаду декана в ХДІК. Для цього періоду характерні значні соціокультурні зрушення в українському суспільстві, які мали суттєвий вплив на специфіку музичної освіти в закладі. Так, здобуття Україною державної незалежності в 1991 р. зумовило відхід від радянських ідеологічних настанов в освітній галузі. За цих умов, факультет КОР того року був перейменований на факультет культурології та народної художньої творчості, на базі якого в 1992 р. створені два окремих факультети: культурології та народної художньої творчості (надалі — НХТ). Останній очолив В. Курисько, який здійснював значний обсяг організаційної роботи в період реорганізації основного структурного підрозділу ХДІК. Як декан, В. Курисько посідав одне з провідних місць і в подальшій реорганізації очолюваного ним факультету.

Поступовий занепад художньої самодіяльності в Україні з 1990-ті рр., що деактуалізувало підготовку кадрів для цієї галузі, зумовило поступову переорієнтацію факультету на академічну музичну освіту. Так, у зв'язку з розширенням номенклатури освітніх спеціальностей, факультет НХТ у 1997 р. був розділений на факультети режисерсько-хореографічний та народного музичного мистецтва, на якому продовжувалася підготовка фахівці з НХТ і започатковано освіту за спеціальностями «Музична педагогіка та виховання» та «Музичне мистецтво». В той час, окрім питань, пов'язаних з організацією освітнього процесу на факультеті, В. Курисько керував, зокрема, підготовкою до відкриття набору

здобувачів освіти за новими спеціалізаціями («Музичне мистецтво естради», «Народний спів», «Естрадний спів», «Музичний фольклор») у закладі, на базі якого в 1998 р. було створено Харківську державну академію культури (надалі — ХДАК).

Про якість підготовки професійних музикантів на факультеті того часу свідчать численні концертні виступи творчих колективів на провідних сценах міста (Велика зала ХНАТОБ, обласна філармонія, ПК Червонозаводського району тощо), організацією яких займався декан В. Курисько. Під його адмініструванням і художнім керівництвом були здійснені виступи концертних колективів факультету в Києві (Національна філармонія, Національний палац мистецтв «Україна», Національний центр «Український дім»). Заслуги В. Куриська в розбудові музичної освіти в ХДАК були відзначені почесним званням «Заслужений діяч мистецтв України» (1997).

У 2000 р., після скасування спеціальності «Народна художня творчість» у закладах вищої освіти III–IV рівнів акредитації, освітній підрозділ ХДАК отримав нинішню назву — факультет музичного мистецтва, науково-педагогічний склад якого на чолі з В. Куриськом зосередився на підготовці фахівців за однойменною спеціальністю. Після звільнення з посади декана за власним бажанням у 2003 р. В. Курисько до 2010 р. продовжував педагогічну діяльність на кафедрі народних інструментів ХДАК, передаючи свій професійний досвід і знання студентам і колегам. Отже, організаційна, виконавська та педагогічна діяльність В. І. Куриська в Академії культури протягом другої половини ХХ ст. відіграла значну роль у формуванні творчого реноме провідного освітнього осередку ХДАК — факультету музичного мистецтва.

В. Щепакін

**ТВОРЧІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ФАКУЛЬТЕТУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ХДАК
ТЕТЯНИ І ВОЛОДИМИРА БОГАТИРЬОВИХ ЗА ЧАСІВ ПОВНОМАСШТАБНОЇ
РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ**

V. Shchepakin

**CREATIVITY OF THE GRADUATES OF THE FACULTY OF MUSICAL ART OF KSAC
TETIANA AND VOLODYMYR BOHATYROVS DURING THE FULL-SCALE RUSSIAN
AGGRESSION**

Факультет музичного мистецтва ХДАК протягом свого існування підготував тисячі висококваліфікованих фахівців, які своєю творчою діяльністю гідно презентують свою Альма-матер не лише в Харкові та в Україні, а й у багатьох країнах світу на різних континентах. Серед багатьох талановитих вихованців кафедри народних інструментів останніх років вирізняється подружжя Тетяни й Володимира Богатирьових.

По закінченні училищ культури (Тетяна — Мелітопольського, по класу домри, Володимир — Харківського, по класу гітари) в один рік вступили до ХДАК, де й познайомилися, і швидко стали не лише однокурсниками, а й закоханими одне в одного і в музику однодумцями й родиною, вірними супутниками в житті та творчості.

Попри те, що роком пізніше Володимир вступив до ХНУМ ім. І. П. Котляревського, де навчався вже як композитор, він постійно тримав творчі контакти